

CÁI ĐIỀU BÁT

Cùng với phong trào đi tan ô-ạt tối đất Tu do, tôi đã mang theo được cái điều bát, gia-tài độc-nhất còn lại tại nơi đây. Điều này là của Thầy Me tôi xưa kia, và cũng đã theo tôi vào Nam vào ngày đầu thuồng chia đôi đất nước.

Tôi coi nó như là một vật-dụng có linh- hồn! Vì thầy nó là biết bao nhiêu kỷ-niệm xa xưa từ nó hiện ra. Mỗi buổi sáng sớm, khi tôi còn thu hình trong chăn ấm, những "tiếng cười ròn rã" của nó với thầy me tôi nhiều lần đã làm tôi tỉnh giấc, rồi tôi phải kéo chăn phủ kín đầu vì khói thuốc đã làm tôi cay mắt và khó thở.

Vào trong Nam, tôi cũng tập hút thuốc Lào, để có thể nhớ lại được những phút say-sưa trong mỗi buổi sáng tinh-mỏ của Thầy Me tôi đã Khuất bóng từ lâu. Năm sáu kilô thuốc Lào Vĩnh-Bảo cũng được mang theo để bao đảm ý muốn này. Và lại, cái điều rất đẹp, để nó nằm chết một chỗ thì cũng chẳng khác gì bạc bèo với người bạn thân thiết của tiên nhân mà mỗi sáng vui vẻ cười ròn rã với người.

Chắc hẳn xưa kia, Thầy me tôi cũng đã phải nhiều công phu lắm mới có được cái điều đó. Điều có hình năm, men gạo nếp, vẽ Trúc - Lâm - Thất - Hiền - Nỗ. Điều gỗ Trắc bọc bọc, Khuyến điều cũng bọc bọc, trên cái nền tròn bạc trạm hoa lá ly-ty. Guộc điều bằng đồng tạo thêm "Tiếng cười ròn rã" mỗi khi Thầy Me tôi rít dài hơi thuốc. Vòng đai, cũng như quai xách bằng đồng-thau cân chỉ bạc rất hoa mỹ. Bát điều cũng bằng gỗ Trắc cân Kham Xà Cù, hình vẽ Bát-tiên-quá-hai, Thành của bát điều cũng kham chim, hình vẽ bốn mùa Mai-Lan-Cúc-Trúc. Nhiều ông bạn tôi chơi, và rành đồ cô, đều nhận sự quý giá của cái điều này, và dặn tôi với giá mây cung chớ có bán đi. Nhưng mây ông bạn nào có hay, là với tôi, nó là hiện-thân của Thầy Me tôi rồi.

Yêu nó, quý nó, tôi hoá ra nghiện thuốc Lào rất dễ dàng. Mỗi buổi sáng sớm, nó cũng trở thành bạn quý với tôi. Và mỗi khi nghe nó cười ròn-rã, bật giác tôi nhớ tới Thầy Me tôi và lúc tôi đã kéo chăn phủ kín đầu.

Vài chục năm "tri âm" với nó, tình yêu nó mỗi ngày một đậm thắm. Gia dĩ tới ngày khăn gói lên máy bay theo chuỗi-trình Đoàn-tu Gia-đình, tôi cũng không thể dỗi nó được bằng cách dứt-lót cho cán-bộ phụ-trách khám xét hành-lý ở Phi-truong Tân Sơn Nhất một "cây" độc nhất còn lại trong túi mà tôi đã định lên mang theo.

Sáng tối đây, sống với con được du học từ trước, gia-đình nên nếp yên vui. Với mây bánh thuốc Lào Cai-Sơn, tôi tiếp tục vui cười với nó mỗi ngày dăm bảy lần trong suốt mùa hè đầu tiên ở nơi xứ lạ.

Mùa đông tới, để thêm ấm bụng, tôi lại gán nó nhiệt hờn, cho tới một buổi sáng Chu-Nhật, khi đang nhà khói mắt lim dim, tâm hồn đang đắm chìm trong những kỷ-niệm thân yêu xa xưa, thì cũng thoáng thấy thằng cháu nội lèr chín tuổi nhẹ nhàng ra mở hé cửa sổ trong khi ngoài trời gió Đông vi-vút, tuyết trắng dày sần. Thất tình lúc đó tôi cũng phật ý, nhưng vẫn yên lặng, và vẫn tiếp tục hút. Vì mỗi lần hút cũng thấy nó ra yên lặng mở hé cửa sổ như lần trước.

Rồi từ đó bắt tôi suy nghĩ. Bỏ me nó bỏ hút thuốc lá từ khi có phong trào bỏ hút thuốc lan tràn khắp Đông Tây, thì tất nhiên khói thuốc, nhất là thuốc Lào, phải làm chúng so. Cháu nội tôi có lẽ còn so hơn ca tôi khi còn xấp xỉ tuổi nó lúc tôi phải kéo chăn phủ kín đầu vào mỗi buổi sáng sớm thua xưa. Rồi tôi quyết định bỏ hút!

Thật là một cô gái phi thường đối với tôi, dứt bỏ đi một cái khoái độc nhất còn lại trong khi "đã năm kê miêng lỗ". Một "chiến thắng cuối cùng" của đời tôi vậy, một chiến thắng có lẽ khó khăn nhất!

Ngày hôm ấy, tôi đổ nước điều di, lau chùi sạch sẽ. Men gạo nếp lại trong sáng hơn bao giờ, những nét vẽ thêm linh động, kham xà cù đua nhau toa ánh ngũ sắc, nen bạc long lanh phản chiếu ánh đèn, tất cả tua hồ như hoan hô sự cố gắng phi thường của tôi vậy!

Kính cần dặt nó vào tu kính bày đồ cô, tôi không khơi không nhớ tới câu thơ của các cụ xưa:

*Nhớ ai như nhớ thuốc Lào,
Khi chôn điều xuống, lại đào điều lên.*

Và tu như với nó:

*Nhớ ai, ta dè bên mình,
Về sinh là trong, gia đình yên vui.*

Từ bây giờ nay, cái điều thân yêu đã trải qua hai đời bè bạn, mà nay không được cười vui với tôi nữa. Nhưng bao nhiêu kỷ niệm xa xưa thường được nó âm thầm nhắc lại cho tôi nghe. Tôi cũng cảm thấy buồn buồn như nó, và nhân thân, nó cũng như tôi, mỗi ngày một già thêm.

D.T.C.

Ottawa - Xuân 1986 -

